

EL-MİZAN: DÜNYA ÇEVRE SÖZLEŞMESİ

İÇİNDEKİLER:

ÇEKİRDEK EKİP

03

HABERLER

04

ÖNERİLEN OKUMALAR

06

YENİ YAYINLAR

08

Mizan Projesini Tanıyalım

Merhaba!

Prof. Dr. İbrahim Özdemir

Üsküdar Üniversitesi Çevre Ahlakı Forumu Direktörü

El-Mizan: Dünya Çevre Sözleşmesi Bülteni ile karşınızdayız. Amacımız sizleri al-Mizan projesiyle ilgili bilgilendirmek ve aydınlatmak.

Karşı kaşıya bulunduğumuz çevre sorunlarıyla ilgili bilgilendirmek ve birlikte yapabileceğimiz konuları belirlemek. Geleceğimizi; daha doğrusu geri kalan hayatımızı içinde yaşayacağımız; dahası çocuklarımızın ve torunlarımızın yaşayacağı geleceği şimdiden düşünmek.

Sağlıklı bir gelecekte huzur içinde yaşamayı ummak ve bunun için de bir şeyler yapmak.

El-Mizan böyle bir vizyonla işe başlıyor.

Mizan Projesini Tanıyalım

BM Hükümetlerarası İklim Değişikliği Panelinin (IPCC) yedi yılda hazırladığı son raporu 9 Ağustos 2021'de yayınlandı. Raporun ulaştığı sonuç açık ve net: Çevre tahribatının ve çevre sorunlarının en etkili faili insan! İnsanoğlu, ya da bazı insanlar, Allah'ın muazzam bir denge ve ahenkle yarattığı ve korunmasını bize emanet ettiği tabiata karşı hiçbir ahlaki sorumluluk duymuyor. Allah'ın her gün ve her an "belli bir ölçü ve dengeyle" yarattığı ve yaratmaya devam ettiği ekolojik sistemler ve kaynaklar sınırsız ve sorumsuz bir ekonomik büyüme ve tüketim anlayışla tahrip ediliyor. Marmara Denizi ölüm döşeginde.

Gediz, Ergene ve Sakarya başta olmak üzere birçok nehirdeki eko sistemler yok oluyor. Göllerimiz kuruyor. Tabiat, tabii kaynaklar, yaban hayatı ve canlı türler sürekli tahrip ediliyor ve yok oluyor. Son elli yılda nesli tükenen hayvan türü %50. Durum daha da kötüye gidiyor. Tam da bu bağlamda bir grup Müslüman çevreci olarak **El-Mizan: Dünya Çevre Sözleşmesi**'ni hazırladık. Son aşamada olan sözleşme bu yıl BM'e sunulacak.

Üsküdar Üniversitesi El-Mizan: Dünya Çevre Sözleşmesinin hazırlayan çekirdek kurumlardan birisi. Bu bağlamda Senato'nun 14 Ekim 2021 tarihinde aldığı bir kararla Üsküdar Üniversitesi İslam Çevre Ahlakı Forumu da kuruldu.

"Hisseden insanı" sembolü olarak tercih eden; oluşturduğu "Yüksek İnsani Değerler" anlayışıyla toplumda "insani değerler konusunda duyarlı" kişileri ödüllendiren ve topluma duyuran Üsküdar Üniversitesinin bir adım daha atarak "tüm yaratılışa ve hayata ahlaki bir duyarlılık ve sorumluluk hisseden" bir kurum olduğunu gösterdi.

Böylece Üsküdar Üniversitesi YEŞİL ÜNİVERSİTE olma yolunda somut adımlar atarak; çevre konusunda yapacak akademik çalışmalar için yeni bir merkez oluyor.

Bültenin hazırlanmasında *Ali A. Açıkgenç, Bircan Özmen, Utku Selvan ve Mustafa Açıkbay*'ın katkıları oldu. Hepsine teşekkür ediyorum.

Ekibimize her gün yeni arkadaşlar katılıyor.

Birlikte daha güçlüyüz ve daha güzel bir dünya için de umutluyuz.

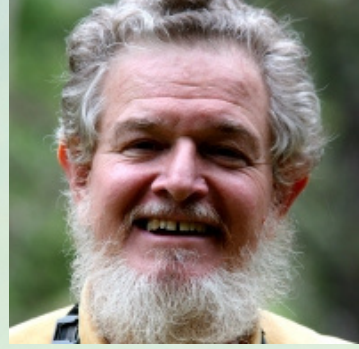
Umudu kaybetmek, pes etmektir.

Çocuklarımızın ve torunlarımızın geleceği için pes etmeyeceğiz.

Çekirdek Ekip

Dr. Iyad Abu Moghli

Dr. Othman Llewellyn

Aishah Ali Abdallah

Prof. Dr. Azizan
Baharuddin

Doç. Dr. Evren Tok.

Kamran Şezad

Prof. Dr. İbrahim Özdemir

Sidi Fazlun Halid

Dr. Abdulmajeed Tribak

Dr. Fatima Saleh Al-Khulaifi

Şeyh Jafer Ladak

Doç. Dr. Dina Abdelzaher Üsküdar Üniversitesi'nde Seminer Verdi

31.12.2021 tarihinde verdiği “*Eko İslam: Ne, Nasıl ve Sonrası: Şirketlerden Dersler*” adlı seminerinde insan, şirket ve tabiat arasındaki dinamik ilişkiyi anlattı. Daha sonra İslam ülkelerindeki üretici ve tüketicilerin el-Mizan: Dünya Çevre Sözleşmesi'nin mesajına kulak vererek; İslam'ın ruhuyla uyumlu, ahlaki bir sorumlulukla çevreye daha duyarlı bir işletme ve tüketici kitlesi oluşması gerektiğinin altını çizdi.

Link

Viyana'da el-Mizan Sunumu

Sigmund Freud Üniversitesi'ne bağlı İslam ve Avrupa'daki Müslümanlar Disiplinlerarası Araştırma Merkezi'nin düzenlediği EMEL 2021: European Muslim Eco Lab online konferansında Prof. İbrahim Özdemir “The making and message of **al-Mizan. A Covenant for the Earth**” sunumu ile el-Mizan mesajını dinleyicilere tanıttı [Link](#)

el- Mizan: Dünya Çevre Sözleşmesi Ankara'da Tanıtıldı ve Tartışıldı

Üsküdar Üniversitesi Felsefe Bölüm Başkanı Prof. Dr. İbrahim ÖZDEMİR, 18 Aralık 2021 tarihinde İlim Dallarının Düşünce Temellerini Araştırma Enstitüsünde "el-MİZAN: DÜNYA ÇEVRE SÖZLEŞMESİ" konulu bir konferans verdi. Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Felsefe Bölümünden Prof. Dr. Halil Rahman Açar yaptığı açış konuşmasında: "İbrahim Hoca 30 yılı aşkındır bir süredir bu konuyu çalışıyor. Bugün Müslüman çevrecilerden oluşan çekirdek bir ekibin bir süredir üzerinde çalıştığı "el-MİZAN: DÜNYA ÇEVRE SÖZLEŞMESİ"nin oluşum aşama sürecini ve muhtevasını dinleyeceğiz" dedi. [Link](#)

Kütahya'da el-Mizan Sunumu

Ekim 21-23 2021 tarihleri arasında düzenlenen V. Bilimler Işığında Yaratılış Kongresi'nde Prof. Dr. İbrahim Özdemir "el-Mizan: Dünya Çevre Sözleşmesi, Yaratılışın Tahribinden Sorumlu muyuz?" konulu bir tebliğ sunularak dinleyicileri el-Mizan hakkında bilgilendirdi.

el-Mizan: Dünya Çevre Sözleşmesi Moskova'da Anlatıldı

Rusya Federasyonu Müslümanları Dini İdaresi ve Rusya Müftüler Konseyi tarafından Moskova'da Aralık 15, 2021 tarihinde çevrim içi düzenlenen 17. İslami Forum'un konusu Prof. Dr. İbrahim Özdemir'in teklifi üzerine "Ekolojik Vaazdan Ekolojik Düşünmeye: Konuşmanın En İyi Yolunu Bulmak" oldu. Forum'da konuşan Prof. Dr. Özdemir el-Mizan: Dünya Sözleşmesini tanıttı. [Link](#)

İklim Elçisi Şule Demirbaş: "Yaşanabilir Bir Dünya İçin Sana İhtiyacımız Var!"

"Amacımız başta kendimiz sonra da tüm insanlar için Dünya'yı daha yaşanabilir bir hale getirmek ve doğanın güzelliklerini ortaya çıkarmaktır."

Şule Demirbaş Üsküdar Üniversitesi Çevre ve İklim Kulübü Başkanı. Üsküdar Üniversitesi Senato toplantısına İklim Elçisi olarak katılan Şule "Doğanın ve hediyelerinin farkında olan, bu anlamda daha çok harekete geçip benzer hisleri paylaşan arkadaşlarını da bir araya toplamak isteyen bir grup olarak 2021 yılında Üsküdar Üniversitesi İklim ve Çevre Kulübü'nü kurduklarını" belirtti.

Kulübü kurulmasından bir süre sonra YÖK tüm üniversitelere çevre ve iklim değişikliğiyle ilgili çalışmalar yapmaları ve bir öğrenciyi de İklim Elçisi olarak belirlemeleri için bir yazı yazdı. Böylece Şule kendisini bir anda Üsküdar İklim Elçisi olarak buldu. Bu karar Şule ve arkadaşlarının şevkini daha da artırdı. Şimdi geceli-gündüzlü geleceğimiz için çalışılıyorlar.

Çevre, İnsan ve Sorumluluklarımız

Gezeganimiz yeni dostlara rağmen yalnızlığını sürdürüyor. Doğal felaketlerin aslında çevreye karşı olan duyarsızlığımızın sonucu olduğunu hâlâ anlamayanlar var. Çevre sorunlarının insan eylemlerinin sonucu olduğunda artık şüpheye yer bırakmayacak delillerimiz var.

Şubat 2007'de 2500 bilim adamının hazırladığı bin iki yüz sayfalık BM İklim Değişikliği Raporu'na göre, küresel ısınmadan yüz-de 90 oranında insan sorumludur.

Bunun anlamıysa başta küresel ısınma olmak üzere tüm çevre sorunları insanın sebep olduğu sorunlardır.

Bunların çözümü de insanın öncelikle çevreyle ilgili geleneksel anlayışını değiştirmesine bağlıdır.

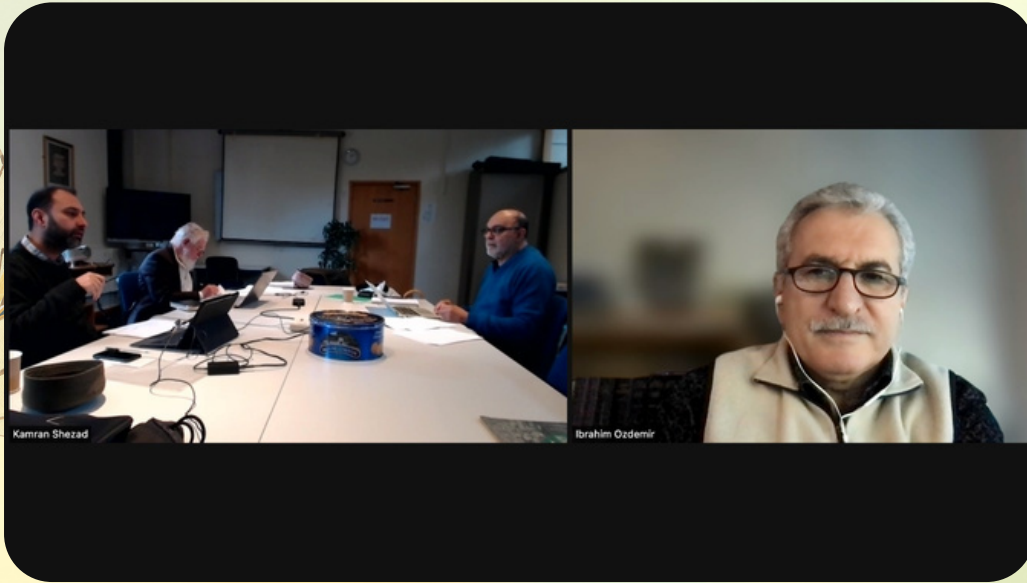
el-Mizan: Dünya Çevre Sözleşmesi'ne Son Şekli Verildi

Glasgow'da düzenlenen BM COP26 konferansı devam ederken, 5-9 Kasım 2021 tarihlerinde Al-Mizan Sözleşmesiyle ilgili bir toplantı da İngiltere'nin Leicester şehrindeki Markfield İslam Merkezinde yapıldı. Sözleşmeyi hazırlayan çekirdek ekipte yer alan Üsküdar Üniversitesinden Prof. Dr. İbrahim Özdemir de katıldı.

Sözleşmenin taslağı bahar aylarında 250 Müslüman kuruluş ve ilgili kişilere gönderilmiş ve görüşleri sorulmuştu. Sözleşmeyle ilgi gelen tüm geri bildirim ve katkılar çekirdek ekip tarafından tek tek değerlendirilerek Sözleşmeye son şekli verildi.

BM Çevre Eylemi raporu da son on yılda "iklim değişikliği, çevrenin korunması, biyolojik çeşitliliğin sürdürülebilir kullanımı ve yeniden ağaçlandırma vb. konularında bu dirençli inançlardan yararlanmanın önemli olduğu" gerçeğine odaklandı.

Al-Mizan: Dünya Çevre Sözleşmesi redaksiyondan geçtikten sonra BM'e sunulacak ve daha sonra belli başlı dünya dillerine tercüme edilecek. Türkçeye tercümesini Üsküdar Üniversitesi Çevre Ahlakı Forumu üstlendi. Tercüme bittikten sonra Sözleşmesinin metni kamuoyuyla paylaşılacak.

Bilimsel Çalışmalar

Stewards of The Earth: Islamic Environmentalism In Classical And Contemporary Islamic Thought, (Yeryüzünün Halifeleri: Klasik Ve Çağdaş İslam Düşüncesinde İslami Çevrecilik)

Bu tez çalışması, iki farklı döneme ait uzmanların Kur'an'daki bir kısım ayetleri yorumlamasını karşılaştırıyor. Birinci dönem yorumları için 4./10. yüzyılları ile 9./15. yüzyılları arasında yaşamış yedi müfessirin tefsir çalışmaları dikkate alınırken, ikinci dönem için modern "eko-İslam" hareketinin akademik savunucularının Kur'an-ı Kerim ayetleri hakkındaki yorumları dikkate alınıyor.

Bu tezde incelenen ikinci dönem yazarlarına göre, İslam geleneği, özellikle Kur'an-ı Kerim, modern bir konsept olan "çevrecilik" ile uyumlu bir şekilde; gezegeninin korunması, hayvan ve bitki hayatlarının himaye edilmesi ve doğal kaynakların ölçülü kullanımı hakkında öğretiler içeriyor.

Bu tez günümüz eko-İslam savunucuları tarafından en çok referans yapılan Kur'an ayetlerini belirleyerek, onların Kur'an ayetlerine getirdikleri yorumlar ile, tarihten çeşitli klasik Sünni müfessirlerin yorumlarını karşılaştırıyor.

Tam metin için [tıklayınız](#)

Cebeci, Merve. (2020). *Stewards of The Earth: Islamic Environmentalism In Classical And Contemporary Islamic Thought, (Yeryüzünün Halifeleri: Klasik Ve Çağdaş İslam Düşüncesinde İslami Çevrecilik)* Ibn Haldun University, İstanbul 106 sayfa

The Concept of Matters and Plants in Islam: Scriptural and Philosophical Approaches (İslam'da Madde ve Bitki Kavramı: Kutsal Yazılar ve Felsefi Yaklaşımlar)

Bu tez maddeler ve bitkilerin potansiyel fakültelerine odaklanarak onların hakkındaki İslami klasik düşüncüyü ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Yedinci Yüzyıldan beri İslam düşüncesi insanlara doğanın zengin ilimlerini sunmuştur.

Bu çalışmanın ana kaynakları Kur'an, Hadis ve iki Müslüman aydınların eserleridir. Ancak madde ve bitki kavramlarının kaynaklarının yaklaşımları arasında küçük farklılıklar vardır, bu nedenle bu araştırma aynı zamanda karşılaştırmalı araştırma yürütmektedir.

Tez yöntem olarak madde ve bitkilerin kavramıyla ilgili Kur'an'ın ayetlerine ve sahih hadislerine dayanarak analiz etmekte; daha sonra İbn Sina ve Erzurum İbrahim Hakkı'nın eserlerinden onların ruh kavramlarını tartışmaktadır.

Tezin tamamını okumak için [tıklayınız](#)

KAWANISHI, Hiroaki (2017). *The Concept of Matters and Plants in Islam: Scriptural and Philosophical Approaches*, Ibn Haldun University, Istanbul,

Establishing Animals in Islamic Ethics: Who Are They, And How Should We Treat Them? (İslam Ahlakında Hayvanların Yeri: Kimdir ve Nasıl Davranmalıyız?)

Bu tez, hayvanların ahlaki statülerine İslam etiğinde bir alan açmayı hedeflemektedir. Bu amaçla çalışmamız, İslam etiğinin iki temel kaynağı olan Kur'an ve Hadislere başvurarak, öncelikle hayvanların Kur'an'a göre ne gibi bir değere ve karaktere sahip olduğunu inceler. Çalışmamızın iddia ettiği ilk nokta, hayvanların insan kullanımına hizmet etmek dışında, içsel değere sahip olduğudur.

İkincisi, Kur'an açık bir şekilde insanların hayvanlardan farklı amaçlar doğrultusunda istifade etmesine izin vermiştir, ki bu da hayvanların dışsal değerini oluşturur. Fakat aynı Kitap insanın bu yetkisini sınırlandırmaktadır.

Üçüncü argümanımız ise, Kur'an'ın hayvanlara karşı etik bir hassasiyet geliştirmemizi sağlayacak bir biçimde hayvanları dil yetisi ve ruhsal kapasiteye sahip canlılar olarak tanımladığıdır.

Kur'an'ın hayvanlara olan yaklaşımını anladıktan sonra, çalışmamız etik davranışlarımızı değerlendirmek amacıyla “*hayvanlara nasıl davranmalıyız?*” sorusunu İslam etiği bağlamında tartışmaya açar. Tamamını okumak için [tıklayınız](#)

YİĞİT, Merve. (2020). *Establishing Animals in Islamic Ethics: Who Are They, And How Should We Treat Them?* (İslam Ahlakında Hayvanların Yeri: Kimdir ve Nasıl Davranmalıyız?) İstanbul Bilgi University Institute of Graduate Programs Cultural Studies, İstanbul,

Yeni Yayınlar

Abrahamic Traditions, Patriarchy & Sustainability Workshop Proceedings, Prof. Nawal Ammar ve Prof. Hind Ahmed Zaki. UConn Abrahamic Programs Workshop. 08 Şubat, 2021.

Animals and the Environment in Turkish Culture: Ecocriticism and Transnational Culture, written by Kim Fortuny, İbrahim Özdemir. Journal of Islamic Ethics. 07 Aralık, 2021.

A cultural analysis of eco-Islam: How young German Muslims live religion through environmental activism, Claudia Willms. HTS Teologiese Studies/Theological Studies. 11 Kasım, 2021.

DİNLERDE ÇEVRE TASAVVURU VE ÇEVRE SORUNLARININ ÖNLENMESİNDE DİNLERİN ROLÜ / The Concept of Environment in Religions and the Role of Religions in Preventing Environmental Problems, Hasan Ocak, Dilber Çelikten. Disiplinlerarası Sosyal Bilimler Dergisi/Interdisciplinary Journal of Social Sciences. Haziran 2021.

Environmental Protection: Faiths Matter, Paul Ade Silva & İbrahim Özdemir. Journal Academic Marketing Mysticism Online. 21 Temmuz, 2021.

Environmental Understanding in Turkish-Islamic History, Burak Kiras. Different Perspectives on Environmental Education (pp. 283-305). ISRES Publishing. 2021.

Exploring the relationships between Islam, some personal values, environmental concern, and electric vehicle purchase intention: the case of Saudi Arabia, Fethi Klabi, Faiz Binzafrah. Journal of Islamic Marketing. 22 Eylül, 2021.

Faith, Nature & the Climate Crisis: An Evaluation, Fazlun Khalid. In Depth News. 09 Aralık, 2021.

Finance as a Source of Ecological Quality: Islamic Ethics of Environment and Empirical Evidence, Muhammad Tariq Majeed. Islamic Finance and Sustainable Development (pp. 219-264) Springer. 14 Ağustos 2021.

Financial Development and Ecological Footprint in OIC Countries: Islamic Perspectives and Empirical Evidence, Muhammad Tariq Majeed. *Islamic Finance and Circular Economy* (pp 169-193) Springer. 2021.

İklim Krizinin En Önemli Çözümlerinden Biri, İnsanların Basitçe Hakkında Konuşmasıdır, Bulut Bağatır. İklim Haber. 2 Ağustos 2021.

Influence of Religious Faith on Economic Growth and the Environment, Lech E. Gruszecki, Alina Betlej, Bartosz Józwick , Andrzej Pietrzak. European Research Studies Journal. 2021.

Inner Peace: Lens of Belief and Worldview, Zuleyha Keskin. Springer. 21 Ağustos, 2021.

Integrating sustainable education into an ICT curriculum: A study into the role of 'technology stewardship' in achieving transformative learning toward sustainability in a Saudi Arabian ICT training context for pre-service teachers, Afrah K. Alkhalaf. Manchester Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Felsefe Doktora tezi, 2021.

Islam and Sustainable Development: A Review of Bediüzzaman Said Nursi's Philosophy, Md. Munir Hossain Talukder & Mohammad Kamaluddin. Jurnal Islam dan Masyarakat Kontemporeri (Journal of Islam and Contemporary Society). 2021.

Küresel felaketlerin maliyeti 77 milyar doları buldu, Haber Umut. 13 Ocak 2022.

Religious Perspectives on Environmental Issues: A Comparative Study of John B. Cobb, Jr. and Seyyed Hossein Nasr, Md. Abu Sayem. Hong Kong Çin Üniversitesi Din Bilimleri Bölümüne Sunulan Doktora Tezi. 2020.

Will Islamic Water Management Principles Be Included If the Helmand River Treaty Is Revisited? Najibullah Loodin ve Aaron T Wolf. water, MDPI. 31 Aralık, 2021.

El-Mizan Bülteni Üsküdar Üniversitesi Çevre Ahlakı Forumu yayınıdır.

Üsküdar Üniversitesi Çevre Ahlakı Forumu'nun misyonu, Allah'ın yarattığı ve bizlere bahşettiği dünyayı, tüm hayat formlarını ve ekolojik sistemleri korumak ve restore etmek için toplumu bilgilendirmek ve gelecek nesillere karşı sorumluluğumuzu hatırlatmaktır.

İslam'ın temel metinlerinde, klasik kaynaklarda, Müslüman medeniyet ve kültüründeki tabiat, çevre, hayvanlar ve tabii kaynakların kullanımıyla ilgili ahlaki ve hukuki çalışmaları öne çıkararak toplumda çevre bilincini ve farkındalığı artırmaya hedeflemektedir.

Bülten Editörü: Ali A. Açıkgenç

Telif Hakkı © 2021 Üsküdar Üniversitesi,

Adres: Altunizade Mah., Üniversite Sk. No:14, 34662

Üsküdar/İstanbul

E-Mail: cevreahlakı@uskudar.edu.tr

<https://almizan.uskudar.dev/>

